

TORNURET I BÄCKEBO KYRKA

Foto: G Petersson

GURLITH PETERSSON

Jenny de Besche f. Andersdotter
1861 – ca 1914

Jenny Charlotta Andersdotter föddes den 5 maj 1861. Enligt Födelse- och dopboken är hon döpt till Christina som andra namn. Familjen bodde i Abbetorp, Hägnen, som då tillhörde Ryssby socken. Kom senare att ingå i Bäckebo socken. I Husförhörlängden, 1850-1861, har Jenny som andra namn **Charlotta**, ävenså fortsättningsvis.

Föräldrarna hette **Anders Andersson**, född 14 mars 1829 i Sörbygget, Ålem och **Lena Brita Andersdotter**, född den 13 juli 1830 i Luvehult, Bäckebo.

Jenny Charlotta var femte barnet och hade dessa syskon:

Kajsa Maria, född 13/5 1852

Anders Peter, född 27/2 1854

Carl August, född 22/5 1856

Edla Sofia, född 19/11 1858

Alida, född 22/3 1864

Jonas Emil, född 12/4 1866

Emelia Ottilia, född 22/5 1869

Hillvi Johanna, född 17/10 1871

Ernst Teodor, född 23/5 1874. Dog redan 16/9 1878

Jennys barndom och ungdom

Jenny Charlotta Andersdotter var bara 9 månader när familjen flyttade från Hägnen i Abbetorp till Nydala i Geltorp i december 1861. Här föddes de fem yngre syskonen.

1872 bosätter sig hela familjen om 11 personer i Balebo, Bäckebo.

Fem år senare avlider fadern Anders Andersson den 8 maj 1877 i lunginflammation, 48 år gammal.

Äldsta barnet till Anders och Lena Brita, **Kajsa Maria**, flyttar till Kalmar 5/12 1877.

Hemma hos mor Lena Britta stannar Kajsa Marias dotter *Hilfrid Maria*, som föddes den 4/6 1874 i Balebo, Bäckebo. Även dottern **Edla Sofia** föder ett barn, *Frans Enoch Adrian*, också den 4/6 men året 1879.

Sonen **Anders Peter** utvandrar till Amerika 1880.

Jenny flyttar i november 1879 till Stockholm.

Kvar i familjen är då vid årskiftet 1880 änkan Lena Brita med 6 egna barn (yngsta barnet 9 år) och barnbarnen Hilfrid Maria och Frans Enoch (6 resp 1 år).

Enligt folkräkningen 1880 finns följande personer i hushållet i Balebo:

Fam. nr 1

Lena Brita Andersdotter, f. 1830 i Bäckebo Kalmar län, inhysesjon (50)

Hilfrid Maria, f. 1874 i Bäckebo Kalmar län, hennes barnbarn (6)

Karl August, f. 1856 i Ryssby Kalmar län, hennes näst äldste son (24)

Fam. nr 2

Lotta Sofia, f. 1858 i Ryssby Kalmar län (bör vara **Edla Sofia** som flyttar till Sthlm 1882) (22)

Frans Enoch Adrian, f. 1879 i Bäckebo Kalmar län, Edla Sofias nyfödde son (1)

Alida, f. 1864 i Bäckebo Kalmar län (16)

Jonas Emil, f. 1866 i Bäckebo Kalmar län (14)

Emelia Ottilia, f. 1869 i Bäckebo Kalmar län (11)

Hillvi Johanna, f. 1871 i Bäckebo Kalmar län (9)

Sonen **Karl August** utvandrar också till Amerika november 1882.

Dottern **Edla Sofia** flyttar till Stockholm november 1882.

Så gör även **Emelia Ottilia** år 1888.

Hillvi Johanna står som bortflyttad till Amerika 1887.

Vid folkräkningen 1890 bor endast dessa kvar:

Fam. nr 1

Lena Brita Andersdotter, f. 1830 i Bäckebo,

Frans Enoch Adrian, f. 1879 i Bäckebo, barnbarn och fosterson.

Han utvandrar till Amerika år 1898.

Jenny flyttar alltså till Stockholm i november 1879.

I Rotemansarkivet kan man se att hon flyttar in till rote 3, dvs Norrmalm och Klara församling, fastigheten Apeln 4, den 29 oktober 1880. Då kommer hon från rote 08 som är Jacob och Johannes församling. Förmodligen har hon då bott där ca 1 år sedan hon kom upp till Stockholm. Hennes titel är piga.

Sedan kan man i Rotemansarkivet följa Jennys flytt mellan olika församlingar och tjänster som piga. Något förbryllande är dock att hon, i några år efter 1883, det år hon kan ses bland emigranterna till Amerika, står som skriven i Stockholm.

Emigrationen juni 1883

I Utflyttningslängden för Bäckebo församling står den 30 maj 1883 följande personer antecknade som ämnar åka till Amerika:

Pigan **Alida Andersdotter** 19 år

Arbetaren **Jonas Emil Andersson** 18 år

och flickan *Hilfrid Maria Karlsdotter* 9 år, alla i Balebo.

Alida och Jonas är syskon till Jenny och *Hilfrid* är dotter till **Kajsa Maria** som flyttade till Kalmar december 1877.

Dessa tre är antecknade tillsammans och åker den 8 juni 1883 med ångfartyget "Romeo" till Hull, England. Intill dessa står **Jenny Anderson**, noterad som 'utan medåkare', dvs hon har ett eget kontraktsnummer.

Från Hull till Liverpool åkte man tåg för att därifrån åka vidare till landet i väster. Fartyget "Germanic" avgår från Liverpool och anländer till New York den 25 juni 1883 med sina passagerare.

Johan de Besche, passfoto 1915

Johan de Besche, passfoto 1917

Jennys make Johan de Besche

Johan Abraham de Besche, föddes i Kristiania (Oslo) den 11 januari 1855.

Fadern Johan Georg de Besche (1821-1875) var läkare och tidningsägare (Morgenbladet) där och även livläkare åt kung Carl XV av Sverige. Modern hette Catharina Maria Hviid (1824-1879). Sverige och Norge var på den tiden sammanlänkade i en så kallad personalunion med en gemensam monark, men med separata parlament.

Som utbildad läkare och kirurg emigrerade Johan de Besche 1884 till Amerika. Han står med på passagerarlistan för ångfartyget "Geiser" som avgår från Köpenhamn och ankommer New York den 2 maj 1884.

När och var träffades Jenny och Johan?

Deras namn nämns tillsammans i en passagerarlista för fartyget "Aurania" som avgår från Liverpool och anländer till New York den 19 september 1887: *John de Besche, 32 år, läkare; Miss Jenni Anderson, 24 år.* Dom har förmodligen tillsammans besökt Norden.

Enligt bl a Folkräkningen i Amerika gifter dom sig 12 augusti 1891. Dom bor största delen av sina liv där i Milwaukee, Wisconsin. De noteras i passagerarlistor åren 1895, 1905 och 1912, då de gör gemensamma resor mellan Amerika och Norge. Därefter reser Johan de Besche ensam. Jenny dör någon gång efter oktober 1912, förmodligen i cancer. Paret de Besche fick inga barn.

Tornuret i Bäckebo kyrka

Enligt protokoll från kyrkostämmor i Bäckebo församling under 1915 står det i ett protokoll daterat 28 mars § 2 *"Doktor de Besche från Amerika som varit gift med ett församlingens barn hade till hugfästelse af sin afdnada makas minne välvilligt erbjudit sig att uppsätta ett tornur i härvarande kyrka utan någon kostnad å församlingens sida. Stämman blev delgivna detta hans erbjudande och beslöt att med tacksamhet ta emot den erbjudna gåvan"*.

I tidningen Barometern kan man tisdagen den 13 april läsa följande från Bäckebo: *"Vid samma dag hållen kyrkostämma beslöts att med tacksamhet mottaga ett af doktor Joh. De Besche i Kristiania gjordt erbjudande att enligt hans afdnada frus, Jenny de Besche, i lifstiden uttalade önskan till minne af henne skänka och i kyrkan låta uppsätta ett tornur. Doktorinnan de Besche var född i Bäckebo, där hennes mor ännu lefver"*.

Jennys mor Lena Brita Andersdotter bor då fortfarande i Balebo, Bäckebo och är vid detta tillfälle 84 år.

När blev tornuret uppsatt?

I Barometern tisdagen den 5 oktober 1915 kan man läsa följande under rubriken:

Från våra bygder. Bäckebo.

”I Bäckebo kyrka har nu uppsatts det tornur, hvilket doktor Joh. De Besche i Norge skänkt till kyrkan såsom minne af sin fru doktorinnan Jenny de Besche, som var född i Bäckebo. Uret har levererats och uppsatts af Tornbergs urfabrik i Stockholm och kostar 1,700 kr. Det visar tiden åt alla fyra väderstrecken och slår hela och halfva timmar. Särskild slagklocka är uppsatt i det fria, hvarför klockslagen höras vidt omkring. Uret är af bästa kvalité och en verklig prydnad för kyrkan”.

Foto: Lena Löfberg Karlsson

När och var Jenny och Johan de Besche avlider har inte stått att finna.
Johan lever 1921 då han den 17 maj får ett pass utfärdat.

Under Norway Burial Index, DIS-Norge, 1700-2010 står angivet:

Namn: Jenny De Besche

Dödsort: Oslo, Oslo, Norway (Norge)

Begravningsort: Oslo, Oslo, Norway (Norge)

Under samma rubrik står :

Namn: Johan De Besche

Dödsort: Oslo, Oslo, Norway (Norge)

Begravningsort: Oslo, Oslo, Norway (Norge)

Mer uppgifter än så har inte hittats.

Mor **Lena Brita Andersdotter** får uppleva att tornuret på Bäckebo kyrka sätts upp till minne av hennes dotter Jenny. Lena Brita avlider den 2 mars 1920, nära 90 år gammal.

Hägersten, Stockholm, i maj 2012

Gurlith Petersson

Varmt tack till Lena Löfberg Karlsson och Tommy Gustavsson som tog mig med i det gemensamma sökandet efter Jenny de Besche rötter. Tack också till Lula Brunskog som tagit fram protokollen från kyrkostämmor i Bäckebo församling. Vi hade hört att Jenny skulle vara en släkting till oss - ja, så var det också. Georg Gustafsson, vår beundransvärde bygdeforskare, har också deltagit i detta arbete.

Källor

Kyrkoarkiv från Ryssby församling: Födelseböcker, In- och utflyttningslängder, Husförhörslängder

Kyrkoarkiv från Bäckebo församling: Födelseböcker, In- och utflyttningslängder, Död- och begravningsböcker, Husförhörslängder, Församlingsböcker, Folkräkningar

SCB födda, vigda, döda 1860-1941

Rotemansarkivet

Emigranten Populär 2006

Ancestry.com: Passagerarlistor, Folkräkningar, Passansökningar

Protokoll från kyrkostämmor i Bäckebo församling

Tidningen Barometern

Norway Burial Index 1700-2010

Jenny de Besche
skänkte Tornuret 1915

Ovanstående foto med tillhörande text kan beskådas i kyrkan.